

QUAN HỆ ĐỐI NGOẠI

NHỮNG NHẬN THỨC VÀ GIẢI PHÁP MỚI TRONG CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI ĐẠI HỘI XVIII ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC

TS. LÊ VĂN MỸ
TS. PHẠM HỒNG YẾN

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc đã diễn ra tại Bắc Kinh từ ngày 8 đến ngày 14-11-2012. Chủ đề của Đại hội là: “Giương cao ngọn cờ vĩ đại Chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, dưới sự chỉ đạo của lý luận Đặng Tiểu Bình, tư tưởng quan trọng ba đại diện, quan điểm phát triển khoa học, giải phóng tư tưởng, tập trung lực lượng, khắc phục khó khăn, kiên quyết tiến lên trên con đường xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, phấn đấu hoàn thành công cuộc xây dựng toàn diện xã hội khá giả”⁽¹⁾.

Đại hội XVIII diễn ra trong bối cảnh thế giới và khu vực có nhiều biến động lớn, trong nước, đại hội lần này của Trung Quốc cũng đánh dấu bước chuyển giao quyền lực sang tập thể thế hệ lãnh đạo thứ năm, đứng đầu là Tổng Bí thư Tập Cận Bình. Đây là dịp Trung Quốc

nhìn lại và đánh giá sự trỗi dậy của mình trong 10 năm đầu thế kỷ XXI, xác định rõ phương hướng và đề ra giải pháp nắm bắt cơ hội trong “thời kỳ cơ hội chiến lược quan trọng” ở thập niên thứ 2 thế kỷ này. Do đó, không khó nhận ra, báo cáo chính trị Đại hội XVIII đã nêu lên nhiều điểm mới và đề ra giải pháp mới trong các lĩnh vực kinh tế, chính trị, xã hội...Đổi mới trong đường lối, chính sách đối ngoại là một bộ phận không thể thiếu trong Báo cáo Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc.

I. NHẬN THỨC MỚI VỀ ĐƯỜNG LỐI, CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI ĐẠI HỘI XVIII ĐCS TRUNG QUỐC

1. Xác định rõ các nhân tố tác động tới đường lối, chính sách đối ngoại của Trung Quốc thời gian tới

Chính sách đối ngoại của một quốc gia chính là sự kéo dài của chính sách

đối nội. Do đó, những đánh giá về tiến trình và đường lối, chủ trương, chính sách đối nội giai đoạn phát triển sắp tới của Trung Quốc được đưa ra tại Đại hội XVIII sẽ tác động tới đường lối, chính sách đối ngoại của quốc gia này trong thời gian tới. Tổng kết lại, chúng tôi thấy nổi lên mấy nhân tố sau:

Một là, Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc nhận định: Trung Quốc đã “chuyển sang giai đoạn có tính chất quyết định hoàn thành công cuộc xây dựng toàn diện xã hội khá giả” và kêu gọi toàn Đảng “kiên quyết tiến lên trên con đường XHCN đặc sắc Trung Quốc, phấn đấu hoàn thành công cuộc xây dựng toàn diện xã hội khá giả”⁽²⁾. Điều đó có nghĩa là đường lối, chính sách đối ngoại của Trung Quốc trong thời gian tới sẽ tập trung phục vụ đường lối, chính sách đối nội là phấn đấu hoàn thành mục tiêu “xây dựng toàn diện xã hội khá giả” vào năm 2020. Đại hội đã khẳng định lại niềm tin “hoàn thành công cuộc xây dựng toàn diện xã hội khá giả vào dịp 100 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc (1921 - 2021)” và “hoàn thành công cuộc xây dựng một nước XHCN hiện đại, giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hoà, vào dịp kỷ niệm 100 năm thành lập nước Trung Hoa mới (1949 - 2049)”. Về vấn đề Đài Loan, Đại hội XVIII tiếp tục chủ trương kiên trì phương châm “hoà bình thống nhất, một nước hai chế độ”, phương châm đó cũng sẽ có tác động đến quan hệ đối ngoại, trước hết là quan hệ Trung - Mỹ.

Hai là, Đại hội XVIII cũng đã nhìn nhận và đề cập những tồn tại và khó khăn mà Trung Quốc đang phải đối mặt hiện nay và trong quá trình phát triển thời gian tới. Báo cáo chính trị nêu ngắn gọn: “Đồng thời, phải tỉnh táo thấy rằng, trong công tác của Trung Quốc còn nhiều chỗ bất cập, trên con đường tiến lên còn không ít khó khăn và vấn đề. Tình trạng không cân đối, không hài hoà, không bền vững trong phát triển vẫn còn nổi cộm; những rào cản do thể chế, cơ chế hạn chế phát triển khoa học vẫn tương đối nhiều; chênh lệch về phát triển giữa thành thị với nông thôn, và chênh lệch về phân phối thu nhập trong cư dân vẫn tương đối lớn; một số tổ chức cơ sở Đảng yếu kém, tản mạn; hiện tượng tiêu cực tham nhũng trong một số lĩnh vực diễn biến phức tạp; đấu tranh chống tham nhũng còn nhiều khó khăn”. Những điều này, tuy chưa nói lên tất cả, nhưng cũng đã thể hiện những khó khăn không dễ vượt qua, những vấn đề không dễ giải quyết trong thời gian ngắn mà Trung Quốc phải đối mặt trong thời gian tới. Trung Quốc cần nhận thức rõ mình đang ở thời điểm nào trong quá trình cải cách, mở cửa, hiện đại hoá để trở dậy. Đại hội XVIII nhấn mạnh: “Cần tỉnh táo nhận thức rằng *Trung Quốc vẫn đang và còn lâu dài ở giai đoạn đầu chủ nghĩa xã hội*, tình hình cơ bản đó của đất nước vẫn chưa thay đổi, mâu thuẫn xã hội chủ yếu là mâu thuẫn giữa yêu cầu ngày càng tăng về vật chất và văn hoá của

nhân dân với nền sản xuất xã hội lạc hậu vẫn chưa thay đổi, vị trí quốc tế nước ta là nước đang phát triển lớn nhất thế giới vẫn chưa thay đổi. Trong bất cứ tình huống nào cũng phải nắm vững đặc điểm lớn nhất của tình hình đất nước là giai đoạn đầu của chủ nghĩa xã hội”, “không tự cao tự đại, thực sự giành được thắng lợi mới cho chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc”. Tự lượng sức mình một cách đúng mức không những giúp Trung Quốc có đường lối chính sách đối nội phù hợp mà cũng giúp Trung Quốc có đường lối chính sách đối ngoại thích thời.

Ba là, Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc đã đề cập đường lối đối ngoại của CHND Trung Hoa dưới tiêu đề: “Tiếp tục thúc đẩy sự nghiệp cao cả hoà bình và phát triển của nhân loại”. Đánh giá đặc trưng của thời đại, Đại hội XVIII cho rằng “Thế giới ngày nay đang thay đổi sâu sắc và phức tạp, hoà bình và phát triển vẫn là chủ đề của thời đại. Thế giới đa cực hoá, kinh tế toàn cầu hoá phát triển theo chiều sâu; văn hoá đa dạng hoá, xã hội thông tin hoá tiếp tục được thúc đẩy, cách mạng khoa học kỹ thuật đang chuẩn bị những đột phá mới, hợp tác toàn cầu đang tiến triển theo hướng nhiều tầng nấc, toàn phương vị, sức mạnh tổng hợp của các nước có nền kinh tế mới và các nước đang phát triển được tăng cường, cán cân so sánh lực lượng quốc tế phát triển theo hướng có lợi cho việc duy trì hoà bình thế giới, có nhiều điều kiện thuận lợi để duy trì cục

diện quốc tế ổn định. Đồng thời, thế giới vẫn rất không an ninh...”

2. Những điểm mới trong chính sách đối ngoại Đại hội XVIII

Trên cơ sở xác định những nhân tố ảnh hưởng tới chính sách đối ngoại của Trung Quốc, Báo cáo chính trị Đại hội XVIII đã có sự điều chỉnh về đường lối đối ngoại phù hợp với bối cảnh quốc tế và tình hình trong nước.

Một là, Trung Quốc tái khẳng định sẽ tiếp tục giương cao ngọn cờ hoà bình, phát triển hợp tác, cùng thắng, kiên định tập trung cố gắng duy trì hoà bình, thúc đẩy cùng nhau phát triển. Tuy nhiên, dựa vào vị thế được nâng cao hơn trước, chính sách đối ngoại được nêu lên trong Báo cáo Đại hội XVIII tỏ rõ lập trường cứng rắn hơn với các đối thủ cạnh tranh. Văn kiện Đại hội XVIII nhấn mạnh: “Trung Quốc kiên quyết bảo vệ chủ quyền an ninh, lợi ích phát triển của quốc gia, quyết không khuất phục bất kỳ sức ép nào từ bên ngoài. Trung Quốc căn cứ vào sự đúng sai, công bằng của bản thân sự việc để quyết định lập trường và chính sách”. So với Đại hội XVII, đại hội lần này Trung Quốc đã tiến thêm một bước, bày tỏ lập trường mạnh mẽ hơn khi khẳng định “*quyết không khuất phục bất kỳ sức ép nào từ bên ngoài*”.

Hai là, Báo cáo chính trị tại Đại hội XVIII đã nêu rõ chính sách đối ngoại của Trung Quốc đối với các nước phát triển, các nước đang phát triển, các nước xung quanh và trong các công việc đa phương,

các vấn đề quốc tế, trong đó có một số điểm mới đáng lưu ý sau:

Quan hệ với các nước phát triển được nâng lên tầm cao mới, Đại hội XVII nhấn mạnh “tăng cường đối thoại chiến lược, tăng cường niềm tin và thúc đẩy quan hệ lẫn nhau phát triển lành mạnh ổn định lâu dài”⁽³⁾, đến Đại hội XVIII phát triển thành: “Trung Quốc sẽ cải thiện và phát triển quan hệ với các nước phát triển, mở rộng các lĩnh vực hợp tác, xử lý thoả đáng những tranh chấp, thúc đẩy việc xây dựng quan hệ nước lớn kiểu mới ổn lâu dài, phát triển lành mạnh”. Như vậy, mối “*quan hệ nước lớn kiểu mới*” sẽ là phương hướng và nhiệm vụ trọng tâm trong xử lý quan hệ với các nước lớn của Trung Quốc thời gian tới, đặc biệt là trong quan hệ với Mỹ.

Đưa quan hệ với các nước láng giềng đi vào chiều sâu, ngoài tiếp tục kiên trì phương châm “láng giềng thân thiện, coi các nước láng giềng là bạn” đã được nêu lên trước đây, Đại hội XVIII nhấn mạnh: “Đưa hợp tác cùng có lợi vào chiều sâu, cố gắng làm cho sự phát triển của mình đem lại nhiều lợi ích hơn cho các nước xung quanh”.

Bên cạnh đó, Báo cáo Đại hội XVIII khẳng định, Trung Quốc sẽ tiếp tục tăng cường đoàn kết hợp tác với đông đảo *các nước đang phát triển*, cùng nhau bảo vệ và phát triển quyền lợi chính đáng của các nước đang phát triển, ủng hộ việc mở rộng quyền đại diện và quyền phát ngôn của các nước đang phát triển trong các

công việc quốc tế, mãi mãi làm người bạn đáng tin cậy và đối tác chân thành của các nước đang phát triển.

Ngoại giao đa phương với trọng tâm là “Ngoại giao công cộng” và “Ngoại giao nhân văn”, Trung Quốc tiếp tục khẳng định sẽ tích cực tham gia các công việc đa phương, thúc đẩy trật tự thế giới và hệ thống quốc tế phát triển theo hướng công bằng hợp lý. Trung Quốc sẽ thúc đẩy một cách thực chất hoạt động ngoại giao ngoại giao công cộng và nhân văn, bảo vệ quyền lợi hợp pháp của Trung Quốc ở hải ngoại. Trung Quốc sẽ triển khai các hoạt động giao lưu hữu nghị với các chính đảng và tổ chức chính trị các nước, tăng cường và hoạt động giao lưu đối ngoại của Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc, Chính hiệp, địa phương và dân gian, phát triển cơ sở xã hội cho quan hệ của nhà nước. Như vậy, Đại hội XVIII đã chính thức đưa “*ngoại giao công cộng*” và “*ngoại giao nhân văn*” trở thành trọng điểm công tác đối ngoại trong thời gian tới, có thể dự báo, đây sẽ là công cụ ngoại giao hỗ trợ đắc lực cho Trung Quốc trong việc xây dựng hình ảnh nước lớn thân thiện, tạo điều kiện thuận lợi để Trung Quốc thực hiện các mục tiêu chiến lược của mình.

II. NHỮNG NHẬN THỨC VÀ GIẢI PHÁP MỚI VỀ VẤN ĐỀ MỞ CỬA ĐỐI NGOẠI

Mở cửa đối ngoại là bộ phận cấu thành quan trọng trong đường lối, chính

sách ngoại giao của Trung Quốc. Mở cửa đối ngoại có vai trò quan trọng đưa Trung Quốc từ nền kinh tế đóng cửa cuối những năm 70 của thế kỷ XX, trở thành một trong những thực thể kinh tế mở cửa phát triển nhanh nhất thế giới đầu thế kỷ XXI. Chặng đường hơn 30 năm cải cách mở cửa của Trung Quốc đã ghi dấu ấn mở cửa đối ngoại phát triển qua nhiều giai đoạn từ thấp đến cao: Từ giai đoạn tìm tòi thí điểm cuối những năm 70 - đầu những năm 80 của thế kỷ XX sang giai đoạn mở rộng mở cửa thập niên 90 thế kỷ XX và giai đoạn mở cửa, hội nhập toàn diện vào hệ thống kinh tế quốc tế từ sau khi Trung Quốc gia nhập WTO. Trong bối cảnh cục diện thế giới và tình hình kinh tế quốc tế có nhiều biến động lớn do khủng hoảng kinh tế thế giới gây ra, tác động mạnh mẽ tới đời sống chính trị của các quốc gia trên thế giới, Báo cáo Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc đã có sự điều chỉnh về phương diện mở cửa đối ngoại phù hợp với tình hình mới.

1. Nhận thức mới về mở cửa đối ngoại của Trung Quốc

Báo cáo Đại hội XVIII nêu rõ *“thích nghi với tình hình mới của toàn cầu hóa kinh tế, cân chủ động, tích cực hơn trong việc thực hiện chiến lược mở cửa, hoàn thiện hệ thống kinh tế mở cùng có lợi, cùng thắng, cân bằng đa nguyên, an toàn hiệu quả cao”*. Có thể thấy, nhận thức và xu hướng mới về mở cửa đối ngoại của Trung Quốc được thể hiện

trước hết thông qua phương châm *“Cùng có lợi, cùng thắng, cân bằng đa nguyên, an toàn hiệu quả cao”*. Phương châm này sẽ định hướng mở cửa đối ngoại của Trung Quốc thời gian tới, là công cụ phục vụ cho việc hiện thực hóa mục tiêu chiến lược xây dựng xã hội khá giả toàn diện, GDP bình quân đến năm 2020 tăng gấp đôi năm 2010.

Thực tế, từ Đại hội XVI, Trung Quốc đã tích cực triển khai chính sách mở rộng mở cửa đối ngoại, song các định hướng và trọng tâm mở cửa đối ngoại đã được điều chỉnh phù hợp với tình hình mới qua các kỳ đại hội XVII và XVIII. Trước đây Trung Quốc coi trọng xuất khẩu, tạo ra lợi thế xuất khẩu mạnh dựa vào hàng hóa giá rẻ. Hơn nữa, Chính phủ nước này đã tìm mọi biện pháp tăng cường xuất khẩu mọi loại hàng hóa có thể, tận dụng tất cả các thị trường, trong đó thị trường các nước phát triển là sự lựa chọn hàng đầu của hàng hóa Trung Quốc. Tình trạng xuất siêu của Trung Quốc với các nước, đặc biệt với các nước phát triển đứng đầu là Mỹ tăng nhanh, dẫn đến gia tăng cọ sát, tranh chấp thương mại giữa Trung Quốc với các nước này. Trước thực trạng đó, Đại hội XVII của Trung Quốc đã nêu lên phương châm mở cửa đối ngoại *“kết hợp giữa bên trong và bên ngoài, cùng có lợi cùng thắng, đạt hiệu quả cao”*, đồng thời thực hiện nhiều biện pháp xoa dịu, trấn an các nước phát triển, giảm thiểu tổn thất do cọ sát thương mại quốc tế gây ra đối

với ngoại thương Trung Quốc. Sự thay đổi nhanh chóng của tình hình quốc tế trước thêm Đại hội XVIII đã thúc ép Trung Quốc điều chỉnh chính sách mở cửa đối ngoại phù hợp với tình hình mới, bên cạnh các phương châm kế thừa từ Đại hội XVII là “*Hợp tác cùng thắng, đạt hiệu quả cao*”, Đại hội XVIII đã nêu lên phương châm mới “*Cân bằng đa nguyên*”. Như vậy, phương châm “kết hợp giữa bên trong và bên ngoài” được nêu lên tại Đại hội XVII đã được nâng cấp thành phương châm “cân bằng đa nguyên”. Phương châm “cân bằng đa nguyên” có nội hàm sâu sắc, không những coi trọng tận dụng được nguồn tài nguyên bên ngoài, tạo ra việc làm, đóng góp vào GDP, mà còn coi trọng việc nhanh chóng nâng cao vị thế của Trung Quốc trong hệ thống phân công quốc tế và cục diện phân phối lợi ích kinh tế thương mại quốc tế, tận dụng nguồn tài nguyên bên ngoài một cách chủ động và đầy đủ hơn. Bên cạnh đó nhấn mạnh, “xây dựng kiện toàn hệ thống kinh tế mở cửa đối ngoại hiệu quả cao”, cho thấy trọng tâm công tác mở cửa đối ngoại của Trung Quốc sẽ chuyển từ coi trọng quy mô, số lượng sang tập trung nâng cao chất lượng và hiệu quả. Đồng thời với việc thu hút vốn, Chính phủ Trung Quốc sẽ xem xét nhiều hơn việc tiếp thu kỹ thuật tiên tiến, nguồn nhân tài chất lượng cao, kinh nghiệm quản lý, vận hành, mạng lưới thị trường và các quy tắc quốc tế.

2. Các giải pháp hiện thực hóa định hướng lớn về mở cửa đối ngoại của Trung Quốc

Để thực hiện những định hướng lớn về mở cửa đối ngoại, Trung Quốc đã đề ra một số biện pháp cụ thể như sau:

Một là, đẩy nhanh chuyển đổi phương thức phát triển kinh tế đối ngoại, thúc đẩy mở cửa theo hướng đổi mới cơ cấu, đi vào chiều sâu, nâng cao hiệu quả.

Hai là, Báo cáo Đại hội XVII nêu lên, phải đi sâu mở cửa ven biển, đẩy nhanh mở cửa nội địa, nâng cao mở cửa vùng biên, thực hiện sự thúc đẩy lẫn nhau giữa mở cửa đối nội và đối ngoại. Báo cáo đại hội XVIII nhấn mạnh, đổi mới mô hình mở cửa, thúc đẩy bổ sung cho nhau về lợi thế mở cửa giữa vùng ven biển, nội địa và vùng biên, hình thành khu vực mở cửa dẫn dắt hợp tác và cạnh tranh kinh tế quốc tế, đào tạo dẫn dắt khu vực mở cửa đối ngoại; thực hiện chiến lược khu vực mật dịch tự do từ tầm cao mở cửa khu vực. Sự thay đổi mới về giải pháp tăng cường mở cửa đối ngoại này tạo ra định hướng chiến lược cho công tác mở cửa đối ngoại sau này của Trung Quốc.

Ba là, coi trọng cả xuất khẩu và nhập khẩu, đẩy mạnh phối hợp nhịp nhàng giữa chính sách thương mại và chính sách ngành nghề, hình thành lợi thế mới về cạnh tranh xuất khẩu với kỹ thuật, thương hiệu, chất lượng và dịch vụ làm trọng tâm, thúc đẩy nâng cấp, thay đổi phương thức thương mại chế biến, phát

triển ngành thương mại dịch vụ, thúc đẩy thương mại đối ngoại phát triển cân bằng.

Bốn là, nâng cao lợi thế tổng hợp và hiệu quả chung của việc tận dụng vốn nước ngoài, kết hợp hữu cơ giữa thu hút vốn, kỹ thuật và trí tuệ. Đây là giải pháp mới so với giải pháp “nâng cao chất lượng và hiệu quả tận dụng vốn đầu tư nước ngoài” được quán triệt trong các kỳ đại hội trước. Trước đây Trung Quốc thu hút đầu tư nước ngoài dựa vào giá lao động rẻ, từ nay về sau có thể dựa vào thị trường tiêu thụ lớn cũng như nguồn nhân lực chất lượng cao, dựa vào môi trường mềm như: phối hợp tổng hợp, cơ sở hạ tầng và môi trường đầu tư, chính là “lợi thế tổng hợp”.

Năm là, đẩy nhanh chiến lược “đi ra ngoài”, tăng cường năng lực kinh doanh quốc tế của doanh nghiệp, đào tạo hàng loạt công ty đa quốc gia có trình độ quốc tế.

Sáu là, tăng cường và phối hợp nhịp nhàng hợp tác song phương, đa phương khu vực và tiểu vùng, đẩy nhanh việc thực hiện chiến lược khu vực mậu dịch tự do, thúc đẩy tăng cường kết nối với các nước láng giềng xung quanh.

III. THAY CHO LỜI KẾT

Qua Báo cáo chính trị tại Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc, bước đầu có thể khái quát những điểm mới nổi bật trong đường lối đối ngoại của Trung Quốc:

Trong 10 năm đầu thế kỷ XXI Trung Quốc đã thu được thành tựu nổi bật về tăng trưởng kinh tế và các lĩnh vực khác, đặc biệt là kinh tế Trung Quốc vẫn giữ được tốc độ tăng trưởng tương đối cao trong khi nền kinh tế Mỹ, EU, và Nhật Bản gặp khó khăn lớn, làm cho cán cân so sách sức mạnh tổng hợp quốc gia trên thế giới thay đổi có lợi cho phía Trung Quốc. Từ đó, Trung Quốc đang và sẽ đòi hỏi một vị thế cao hơn trên trường quốc tế, đặc biệt là bình đẳng hơn với Mỹ.

Đại hội XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc xác định thập niên thứ hai của thế kỷ XXI là “giai đoạn quyết định hoàn thành công cuộc xây dựng toàn diện xã hội khá giả” (vào năm 2020). Toàn bộ hoạt động đối ngoại của Trung Quốc trong thập niên này sẽ phục vụ cho đường lối đối nội đó. Do vậy, Trung Quốc đã chủ động đề xuất ý tưởng “xây dựng quan hệ nước lớn kiểu mới”, cho rằng “loài người chỉ có một trái đất” và “trái đất” cũng như “Thái Bình Dương” còn đủ chỗ cho hợp tác Trung - Mỹ”... hy vọng vẫn giữ được trạng thái hoà bình thế giới và môi trường ổn định xung quanh để tiếp tục “thời kỳ cơ hội chiến lược quan trọng”, thực hiện mục tiêu chiến lược hiện đại hoá. Tuy nhiên, trong mấy năm gần đây, quan hệ giữa Trung Quốc với các nước láng giềng xuất hiện nhiều vấn đề phức tạp, hình ảnh Trung Quốc trong lòng người dân các nước láng giềng suy giảm và tâm lý “về mối đe dọa từ Trung Quốc” gia tăng. Trong bối cảnh đó,

Trung Quốc mới đề cập vấn đề “không sử dụng vũ lực và đe dọa sử dụng vũ lực”, đẩy mạnh “ngoại giao công cộng” và “ngoại giao nhân văn”, nhằm cải thiện quan hệ với các nước xung quanh.

Bên cạnh đó, trong thập niên vừa qua Trung Quốc tăng cường các hoạt động hướng biển, phát triển kinh tế biển, trong đó có một số hoạt động xâm hại đến lợi ích của các nước xung quanh và vấp phải sự cạnh tranh của Mỹ. Do vậy, Trung Quốc “kiên quyết bảo vệ không chỉ là ‘chủ quyền, an ninh quốc gia’ mà còn là ‘lợi ích phát triển’ của quốc gia”. Trong Báo cáo Đại hội XVIII nhấn mạnh, Trung Quốc quyết tâm xây dựng “cường quốc biển”, điều đó cho thấy, để hiện thực hoá mục tiêu này, trong thời gian tới, Trung Quốc sẽ có những hành động cứng rắn và khó lường hơn đối với các nước có liên quan trong vấn đề biển đảo. Hàng loạt động thái mạnh bạo, bất chấp luật pháp quốc tế của Trung Quốc ở vùng Biển Đông diễn ra ngay sau khi Tổng Bí thư Tập Cận Bình lên cầm quyền như: in hình đường lưỡi bò - phần lãnh hải đang trong diện tranh chấp giữa Trung Quốc với một số nước ASEAN lên quyền hộ chiếu mới của Trung Quốc là minh chứng rõ ràng nhất.

Trong vấn đề mở cửa đối ngoại, Trung Quốc sẽ điều chỉnh theo hướng xây dựng kiện toàn hệ thống kinh tế mở cửa đối ngoại hiệu quả cao, coi trọng chất lượng và hiệu quả, tập trung thu hút các yếu tố kỹ thuật, kinh nghiệm quản lý, và các

quy tắc vận hành thương mại mang tính quốc tế.

Tóm lại, nếu Đại hội XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 2002 đã đề ra những đường lối đối ngoại chỉ đạo ngoại giao Trung Quốc trong thập niên đầu thế kỷ XXI, thì Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc xuất phát từ tình hình mới của Trung Quốc và khu vực, quốc tế, đã có sự điều chỉnh, xác định đường lối chỉ đạo ngoại giao Trung Quốc trong thập niên thứ 2 của thế kỷ XXI này. Tuy nhiên, xét về tổng thể, đường lối chính sách ngoại giao Trung Quốc do Đại hội XVIII nêu ra vẫn là sự kế thừa đường lối, chính sách ngoại giao đã được đưa ra từ các kỳ đại hội trước, chưa có những chính sách và giải pháp mang tính đột phá.

CHÚ THÍCH:

(1), (2) Báo cáo Chính trị Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc, http://www.ce.cn/xwzx/gnsz/dxw/201211/19/t20121119_23859552.shtml

(3) Báo cáo Chính trị Đại hội XVII ĐCS Trung Quốc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. <http://vietnamnet.vn>
2. <http://news.ifeng.com>
3. <http://www.xinhuanet.com>
4. <http://people.com.cn/>